

Nr 992

Av herr **Börjesson** i Falköping m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 200, med förslag till förordning om ändring i vägtrafikförordningen den 28 september 1951 (nr 648).

(Lika lydande med motion nr 825 i Första kammaren)

För att råda bot på vissa missförhållanden inom handeln med begagnade bilar föreslår departementschefen i proposition nr 200 att besiktningsman skall ges rätt inspektera begagnat fordon som förvaras i lager eller hålles till salu hos bilhandlare. Vid inspektion skall körförbud kunna meddelas i syfte att hindra att trafikfarliga fordon kommer i trafik. De föreslagna åtgärderna är enligt min mening väl motiverade. Det bör dock övervägas om inte åtgärder kan vidtagas så att de föreslagna inspektionerna kan genomföras på ett effektivare sätt. Likaså bör frågan om förbud att försälja bil till underärig tagas upp till förnyad prövning, emedan sådan försäljning i stor utsträckning kommit att omfatta just fordon som är klart otillfredsställande ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Den förordade inspektionsmöjligheten torde bidra till en förbättring av förhållandena inom en betydande del av handeln med begagnade bilar. Det bör dock uppmärksammas att problemen med de s. k. skrotbilarna och andra ur trafiksäkerhetssynpunkt otillfredsställande fordon inte främst förefinns hos den s. k. reguljära delen av bilhandeln, d. v. s. hos etablerade fasta firmor, som har agentur för vissa märken o. s. v., utan inom vad som brukar kallas bilhandels bakgård, ofta vid mer eller mindre tillfälligt etablerad försäljning, hos firmor med "kontoret på fickan" o. s. v. Det kan också väntas att handeln med de trafikfarliga fordonen ytterligare kanaliseras till denna del av bilhandeln till följd av de i propositionen förordade inspektionsåtgärderna. Härigenom skulle, trots inspektionsmöjligheten, svårigheterna öka att ha uppsikt över den del av bilhandeln där problemen är störst. Denna del av bilhandeln bedrivs nämligen inte vid fasta försäljningsställen, är bilar hålles i lager och är tillgängliga för inspektion, utan den är i hög grad rörlig, bedrivs under olika firmabeteckningar o. s. v.

Med hänsyn till dessa omständigheter har tidigare övervägts någon form auktorisationsförfarande inom bilhandeln. Av hänsyn till näringsfriheten har emellertid tanken härpå avvisats. Enligt min mening skulle den nu öreslagna inspektionsmöjligheten få något av samma effekt ur trafiksäkerhetssynpunkt som en auktorisation, om garantier skapas för att besikt-

ningsmyndigheten hålles underrättad om var och av vem handel med begagnade bilar bedrivs. Någon godtagbar möjlighet härtill finns emellertid inte enligt nu gällande ordning för firmaregistring. Det s. k. handelsregistret upptar ett mycket stort antal firmor, av vilka en del utnyttjas för handel, andra inte, firmabeteckningar överlåts, en och samma person kan ha flera beteckningar registrerade o. s. v. Främst bör dock uppmärksammas att handelsregistret är föga upplysande om vilket slags handel som bedrivs eller avses bedrivs under en viss firmabeteckning. Uppgifterna här om i registret är mycket allmänt hållna, och i och för sig synes handel med begagnade bilar legalt kunna bedrivs under åtskilliga sådana uppgiftsrubricingar. Härtill kommer givetvis risken för att yrkesmässig handel med begagnade bilar i viss utsträckning kan upptas utan att någon åtgärd vidtages beträffande handelsregistret.

Då sålunda handelsregistret knappast kan tjäna som underlag för besiktningsmyndighetens bedömning av var och av vem handel med begagnade bilar bedrivs, bör en särskild anmälningsskyldighet och registrering vid yrkesmässig försäljning av begagnade bilar föreskrivas. En sådan skyldighet skulle givetvis inte innebära något ingrepp i näringsfriheten utan endast skyldighet för envar som upptar handel med begagnade bilar att till myndighet lämna den uppgift som fordras för att han skall ställas under den inspektion och kontroll som gäller för andra bilhandelsföretag. Riksdagen bör hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av de åtgärder som är erforderliga för en sådan ordning. Det bör därvid ankomma på Kungl. Maj:t att pröva om denna särskilda registrering skall ske genom handelsregistret eller på annat sätt.

Tanken på förbud mot försäljning av bilar till personer under 18 år har avvisats i propositionen. Flertalet remissinstanser synes emellertid vara av den meningen att ett sådant förbud är motiverat, ehuru en del ställt sig avvaktande eller tveksamma. Något direkt avstyrkande har enligt propositionen inte förekommit. Däremot har yttrande med tillstyrkande av förbud avgivits av Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Trafikförsäkringsföreningen, riksåklagarämbetet, Sveriges husmodersföreningars riksförbund och Malmö stads barnavårdsnämnd.

Såsom framhållits i remissvaren är det över huvud taget föga tillfredsställande att bilar skall få överlåtas till underåriga personer som gör sig skyldiga till olovlig körning genom att bruka dem. Det är också känt att dessa yngre åldersgruppers låga penningtillgång medför att de ofta förvä var helt undermåliga bilar till ett billigt pris. Man torde också få räkna med att betydande möjligheter till sådana förvärv kommer att finnas även framtid. Det dröjer ganska länge innan den av vårriksdagen beslutade årliga kontrollen av bilarna träder i full kraft, och inte heller sedan den trätt i full kraft kan den hindra att undermåliga bilar, t. ex. krockskadade, kommer u

i handeln i betydande omfattning. Inte heller de nu föreslagna stickprovsinspektionerna utgör någon garanti för att dylika bilar inte kommer att utbjudas till unga bilköpare. Från trafiksäkerhetssynpunkt kan därför starka skäl anföras för ett förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av bil till person som inte uppnått 18 års ålder. I vissa speciella fall kan det finnas legala skäl för ett bilförvärv trots att inte 18-årsåldern uppnåtts. Förbudet bör därför kompletteras med en bestämmelse att överlåtelse må ske, om skriftligt medgivande till förvärvet lämnats av föräldrar eller förmyndare. Riksdagen bör hos Kungl. Maj:t anhålla om förnyad prövning och förslag i frågan i enlighet med här angivna riktlinjer.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 200 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

a) att frågan om särskild anmälan och registrering av yrkesmässig handel med begagnade bilar måtte prövas och därav föranlett förslag skyndsamt framläggas, samt

b) att frågan om förbud mot överlåtelse av bil till person som ej uppnått 18 års ålder måtte upptagas till förnyad prövning och därav föranlett förslag likaledes skyndsamt framläggas.

Stockholm den 26 november 1963

Bengt Börjesson
i Falköping

Emil Elmwall

Arne Persson
i Heden

John Eriksson

Sven Vigelsbo